

Universitätsbibliothek Paderborn

Acta Ecclesiae Mediolanensis

Actorvm Ecclesiae Mediolanensis, Pars Tertia - In Qva, Liber Memorialis Ad
populum Ciuitatis, & Dioecesis Mediolanensis, A Beato Carolo Borromaeo
Titvli Sanctae Praxedis compositus continetur

Borromeo, Carlo

Brixiae, 1603

Concio tertia ad clerum in eadem synodo.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10502

in dies experiamur necesse est (in hoc si quidem positi sumus) facile vincere poterimus; sic vires habebimus parturienti Christum, & in nobis, & in alijs. Sic Paulum imitabimur, qui nihil vnquam omisit, quod facere potuerit ad Animarum procurandam salutem. Sic cum Augustino Sanctissimo, quando coram seuerissimo Iudice Christo, astantibus Angelis omnibus, & Sanctis, ad rationem reddendam vocabimur, maxima cum animi fiducia, & cordis nostri letitia, intrepidè dicere poterimus: [Domine, scis quia dixi; scis quia non tacui, scis quia ex animo dixi, scis quia fleui cum dicerem, & non audirer. Eia igitur fratres, Deus adèd in vos liberalis & beneficus, tam ardenti desiderio hunc à vobis partum expectat: Sancta mater Ecclesia, quæ vos tanta dignitate decoravit; tam clamat & cruciatur vt pariat: nolite Deum Opt. Maximum desiderio suo frustrare, nolite matris vestræ Cruciatu irritos facere, nolite vobis ipsis tantam iniuriam facere, nolite filijs vestris adeo immites apparere; sed forti, sed constanti, sed prompto animo, Divini verbi semen excipite; vtramque au rem aperite; nolite dare locum in vobis Concupiscentiæ, aut Avaritiæ; Cor vestrum & omnes sensus vestros diligentissimè custodite, vale dicite parentibus, nepotibus, agnatis propter Deum, & eius Iustitiam, malorum hominum conversationes fugite, & pravis eorum sermonibus ac dissuasionibus aures ocludite; media omnia tam copiosè & liberaliter vobis in dies procurata atque proposita complectimini, Vos ipsos iuuate, Orationibus, meditationibus, & sanctis alijs institutis, partus hos abundantissimos procurate: & quod populo illi olim p. prophetâ Dominus dixerat, hoc vos relicta litera quæ occidit, spiritui tantum adhærentes, facite. [Accipite vxores, & generate filios, & filias; & date filijs vestris vxores, & filias vestras date Viris; & pariant filios & filias, & multiplicamini ibi, & nolite esse pauci numero.]

Jerem 9.

Pars III.

CONCIO III.

Ad Clerum in Synodo diœcesana XI.

Clamar parturiens, & cruciatur vt pariat,] dixit Ioânes in Apocalipsi de muliere, de qua adhuc pergimus dicere. O quis dolor, O quæ clamor Ecclesiæ Sanctæ. Clamat, & coram Deo orationibus, & coram vobis per os meum, Diuina vobis verba pronuncians. Videor mihi eam sponso suo Domino Iesu Christo audire dicentem, quæ olim viro suo Iacob dixerat Rachel: [da mihi liberos, alioquin morior: adeo sum desiderans pariendi, adeo sterilitatem hanc horreo, vt nisi tu Christe subuenias, & filios mihi plurimos des, iam iam sim moritura. Hic est Spiritus matris nostræ amantissimæ, in quo potissimum hic sumus congregati; hunc & vt nos habeamus, in primis desiderat. Sperandum mihi est Charissimi fratres, quod inter tot altissimas voces, inter tot lacrimas, matri Ecclesiæ multi compatiens, tam multiplicibus gratijs nobis à Deo liberissimè communicatis minimè ingrati, Diuini verbi semen fecundissimum intra sese receperint; Charitatis illud ardore calefecerint, ac fouerint; & tandem intra cordis sui secreta & vterum Christum conceperint; senserint plurimi maximas in animo suo commotiones excitari, & maximam quandam flammam incendi: sed quid tum? quid erit de nobis? num nobis à Domino dicetur, quod olim illis à Domino per Isaiam fuit prædictum, quod ceperimus ardorem, & parituri simus stipulam? Iam sumus inflammati, & ardentes, iam partui proximi; sed cum pariendi tempus accesserit, num pariemus stipulam? num languidi erimus & tepidi? O dilectissimi, non hic est finis Ecclesiæ, non hoc eius adeo vehemens desiderium: filios desiderat, vult partus in lucem prodeat; non ei sat est, habeamus bona desideria, sed operibus quoque cupit ea proferamus in mediū: ideo [clamat parturiens;] hic suorum laborum, dolorum, atque cruciatuum præcipuus est scopus.

G 3 Hac

Hac igitur firmissima præmissa spe, quod quotquot hic adsumus, conceperimus, & partui proximi sumus; quid restat, nisi ut videamus qualem partum à nobis requirat cum Sancta matre Ecclesia Dominus Deus? Partus enim varius esse potest, in corporalibus quidem masculus aut femina; in spiritualibus verò, perfectus vel imperfectus; considerabimus ergò quomodo partus noster sit futurus perfectus; nam & natura hoc semper intendit, ut mas & perfectus generetur, sed generantis infirmitate ac debilitate, femina plerunq; producit: quãtò magis igitur gratia hoc idem intendet? Quomodo ergo differant inter se huiusmodi partus, consideremus. Et quia non satis est parere, & masculum parere; sed custodire partum oportet, & educare, donec crescat in virum perfectum, [in misuram ætatis plenitudinis Christi,] ideo secundo loco agemus de custodia, & educatione spirituali.

Admirabile fuit, Reuerendi Sacerdotes, Gedeonis magni illius Ducis & Imperatoris in populo Dei factum; quo Dominus ostendit, qualia a ministris suis opera, & quales partus exigeret. Iturus hic contra Madianitas, exercitum maximum confecerat, iugentes militum copias contraxerat; sed multi hic (ei Dominus inquit) adfunt, qui ad rem meam non faciunt, nec operibus meis perficiendis idonei sunt; quicumque ergò timidi sunt, in primis hinc abscedant; fortes enim dumtaxat homines, & constantes, ac deliberato animo requiro. Fecit hoc Gedeon; & ex multitudine maxima militum, decem tantum hominum milia secum retinuit; nec hoc contentus Dominus, eos adhuc ad aquam misit, & ibi de eis quodnam vellet capi experimentum Gedeoni indicavit: [Adhuc populus multus est (inquit) duc eos ad aquas & ibi probabo illos, & de quo dixero tibi, ut tecum vadat, ipse pergat; quem ire prohibuero, reuertatur. Cumque descēdisset populus ad aquas, dixit Dominus ad Gedeon: qui lingua lambuerint aquas, sicu t solēt canes lambere, separabis eos seorsum; qui autem curuatis gentibus biberint, in altera parte erunt. fuit itaque numerus eorum, qui manu ad os projiciē

te lambuerant aquas, trecenti uiri; omnibus autem reliqua multitudo flexo poplite biberat. Et ait Dominus ad Gedeon: in trecentis viris qui lambuerunt aquas, liberabo vos, & tradam in manu tua Madian: omnis autem reliqua multitudo reuertatur in locum suum. Perrexit ergò contra Madianitas Gedeon: Diuisitq; trecentos viros in tres partes, & dedit tubas in manibus eorum, lagenasq; vacuas, ac lampades in medio lagenarum. Et dixit ad eos: Quod me facere videritis facite ingrediatur partem castrorum, & complaceo sectamini. Quando personuerit tuba in manu mea, vos quoque per castrorum circuitum clangite, & conclamate Domino, & Gedeoni. Ingressusq; est Gedeon, & trecenti viri qui erant com eo in partem castrorum, incipientibus vigilijs noctis mediæ; & custodibus suscitatis, ceperunt buccinis clangere, & complodere inter se lagenas.

Cumq; per gyrum castrorum in tribus personarent locis, & Hydrias confregissent, tenuerunt sinistris manibus lampades, & dextris sonantes tubas; clamaueruntq;: Gladius Domini, & Gedeonis; sicq; de hostibus victoriam reportarunt. O quale mysterium est hoc: rejicit Dominus timidos, vult solum lambant aquas, habeant tubas, ollas testas, lumina latentia; & sic tam insignis victoria secuta est. Quid hæc sibi volunt?

Hæc experimento discimus, qui nam spiritualiter masculos, qui itidem feminas pariant: qui pauidi sunt, qui timent paupertatem, montuosas Ecclesias, laboriosa loca; hi non sunt apti milites exercitus Dei: qui curuat genua ad aquam, qui vult suas comoditates, qui sua querit, qui in omnibus sibi satisfacere satagit; hic Dei condignus miles non est: Verū qui intrepido sunt animo, qui stantes bibunt, qui affectu non prosternuntur ad terrena; hi ministri Ecclesiastici sunt, & apti gloriosis prouincijs aggredientis.

O quam præclare hoc executi sunt Sanctissimi Apostoli, ad eò constanter se à mundanis omnibus rebus, & humanis respectibus diuellentes: omnia à se tam forti animo abdicantes, non modò commodis sese priuantes, verum etiam ijs q

ad

Iudic 7.

ad naturæ sustentationem sunt necessaria; rumpentes vasa testea & lagenas, corpora videlicet sua, gladijs, eculeis, ignibus, mortibus exponentes; hi sunt quæ de Mundo, de dæmone, de seipsis triumphant, qui gloriosas victorias Christo reportant, qui pariunt masculos idest opera heroica atque perfecta.

Qui sunt igitur qui perfectum partum producant, qui itidem imperfectum? Differunt hi inter se diuersimodè. Ac primum quidem aliqui languidi sunt, putantes sibi sat esse, si boni sint prout ceteri homines, communi aliorum virtute contenti; hi profectò sunt partus imperfectus, à vocatione sua plurimum distantes. At perfectus partus, est Ecclesiasticus ille, siue Canonicus sit, siue Parochus, siue Sacerdos, qui Vocationis suæ excellentiam & præminentiam supra statum laicorum, etiam bonorum agnoscit; intelligit hic à se requiri aliã humilitatem, aliam Charitatem, aliam pietatem, alias virtutes. quæ in ceteris hominibus, Saluatoris illa verba sedulo animo euoluens, [Nisi abundauerit iustitia vestra plusquã scribarum & pharisæorum, non intrabitis in Regnum cælorum;] vbi non iustitiam nostram illorum confert peccatis, sed iustitiæ, cuius tamen sese obseruantissimos, & maximos cultores ac professores esse existimabant. [Quid (exclamat S. Gregorius) ceteri Pastori cum grege? tantum debet virtute præcellere ac præstare ijs quos regèdos suscipit, quantum naturæ etiam dignitate Pastor homo ouibus brutis, animalibus rationis expertibus antecellit: tanta igitur debet esse virtutum Ecclesiastici hominis à virtutibus laici differètia, tantaquæ super illas præstantia, quãta hominis ad imaginem Dei conditi supra bestias, quarum cum corporibus anime intereunt. O qualis, & quantus est Ecclesiastici hominis status, quã in signis dignitas: animas pretiosissimas, Sacramenta, Christi corpus ipsum tractare; esse instrumentum Diuinarum in animabus operationum; posse peccata dimittere; ius habere in animas, multò præstantius quã seculi Imperatorum in corpora: & putabit quispiam talis, sat sibi esse vitam communem? vulgari vir

tute contentus erit? heu nimius error hic est. Qui ergo communes hos terminos transgrediuntur, & seipsos quotidie virtute superare student, hi partus sunt masculi atque perfecti. Omitto iã hic, quòd leuia peccata in alijs, in Ecclesiasticis hominibus sunt admodum grauias; & quæ in alijs mortifera existunt, in his sunt sacrilegia; personam enim Deo consecratam polluunt: si enim locus ipse hanc habet vim, eò quòd sit sacer, vt simplex furtum, aut aliud delictum, sacrilegium esse faciat, quanto magis hoc faciet viuum Spiritus sancti habitaculum & Templum Sacerdos? quid Deo est magis sacrum? parietes ne i llij, an Sacerdos ipse? certè propter Sacerdotè, & ad eius munera exequenda, illi sacran tur: hoc certè omittentes, intelligamus saltem, quantum ceteris dignitate præstamus, tantundem etiam virtute omnibus nos debere præcellere. Nec est quod nobis ipsis falsa hac mensura adulemur, qua virtutes nostras communibus aliorum virtutibus metiamur: sed [mensurã bonam, confertam, & coagitatam, nobis opus est adhibeamus.] Hanc verò mensuram sunt quidem aliqui qui norunt, sed ea non seipsos, verùm alios metiuntur: volunt ipsi alios ad perfectionem dirigere, ad quam tamen ipsi ne pedem quidem volunt mouere; sunt hi, [qui dicunt & non faciunt,] qui viam ceteris ostendunt, per quam ipsi nolunt incedere; qui Arcam Noe & filijs eius ædificant, ipsi verò eam non intrantes. Diluuij aquis merguntur. de his mensuris Dominus dicit: [pondus & pondus, mensura & mensura, vtrunquæ abominabile est corã Domino:] nempe pondus vnum quo tua opera ponderas leuius, & aliud grauius quo aliena: mensura vna breuis, qua virtutes tuas metiris; alia verò proluxior & maior, qua alienas; Hoc Deo est abominabile. Quin potius si pondus habere liceret, & pondus, mensuram, & mensuram; grauiori & proluxiori tua sunt tibi ponderanda atque metienda. Forma fidelium es, o Sacerdos; eorum es constitutus exemplum: tu exemplar es in monte positum, iuxta quod illi mores suos & vitam debent componere; quod in alijs efficere procuras, hoc in te ipso

debes primum prestare, vt forma sis gre-
gis in Domino. Quod verò vobis dico,
hoc mihi in primis, & Prælati- oibus
dico, qui sumus lucerne supra candela-
brum posite; sed & vobis etiam qui in
cure & sollicitudinis partem estis vo-
cati.

Sunt & alij Sacerdotes cum Deo aua-
rissimi atq; parcissimi, & cū eo nō verē-
tur subtilissimas ducere rōnes, nō recogi-
tātes qm̄ cū multo plura ēt fecerint, q̄
ea que faciūt, adhuc tñ [semper serui in-
utiles sunt. Examināt hi diligentissimē,
teneor ne hoc facere ex Cōstitutionū p̄-
scripto, annon? Est ne peccatū mortale,
nece? nā nisi teneantur peccati pericn-
lo, vel prælati decreto, id facere nolunt;
ad vngue dumtaxat legē seruantes: quā
tñ nec ēt seruant, cū lex ipsa p̄cipiat,
liberales nos esse cū Deo, ac hilares dato-
res, quales ipse summopere deligit. O
Bone Deus, tu q̄ adeo in Creaturas oēs,
sed in homines p̄sertim, & in Sacerdo-
tes in primis, liberalis fuisti; qui tā co-
piose dona tua tradidisti; q̄ cū nil aliud
haberes quod darēs, te ipsum tandē etiā
dedisti, & sanguinē tuū: Oh quanta tibi
infertur iniuria, & liberalitati tue, cū sic
teraciter tecum tractamus. Nō est pro-
fecto fratres, Sacerdotalis hic spiritus,
nō Ecclesiasticus aīus: abiectus nimis &
vilis est, qui Regia hac dignitate insigni-
tus esse mereat: ergone Heroicos hoīes,
adeo nobiles, & sublimes, tanta cū Deo
tenacitas decet? Absit, absit a nobis hęc
vilis indignitas. O nos miserimos & i-
felicissimos, si sic nobiscum Deus tracta-
ret; & quam legē, cū peccauimus sta-
tim, tenetur ipse nos ad penitentiā ex-
spectare? cur non posset ipse nos statim
in infernū deijcere? qd a nobis ipse re-
cepit, quo gratiam suam & dona elargi-
ri nobis teneat? Cauete, Cauete fratres,
nē Dei in vos iram prouocetis, nē ipsius
maiestatē diutius offendatis; nihil .n. est
durius hoībus ēt ipsis, q̄ beneficū esse
quē piā & liberalissimū in aliquē, a quo
tñ ingratiudinē solū recipiat. Odir tena-
ces hmōi, & detestatur maximē Dñs,
q̄ serui illius exēplo, cui omne debitū di-
missum fuerat, ipse verò tenens conser-
uum suū suffocabat eum, nos apertissi-
mē docuit; quē in p̄nā, in vincula coi-

ci voluit, illicq; persistere, donec ad m̄-
nimū vsq; quadrantem persolueret debi-
tū. Et qui vnquam possemus, nos infini-
ta nostra cū Deo debita persoluerē, si ad
id cogermur? cū vel vnicū solum le-
thale delictū, æterna sit morte punien-
dū? liberales igitur simus cū Deo, vt pos-
sit & ipse nobiscū esse liberalior: hoc .n.
erit seminare in benedictionibus, & de
benedictionibus post identidē metere.

Est alia parientū spiritualiter disse-
rētia; sunt .n. quidā desideria bona habē-
tes, & voluntatē, ad quendā gradū vsq;
dumtaxat; donec Dei Religio, & pietas
habet secū annexas cōmoditates, donec
est pax & trāquillitas; quādiu totū nego-
tiū in Missarū celebratione, in frequenti
Sacre Eucharistię susceptione consistit;
hi sequūtur Deū, hi Christū in seipsis, &
in cæteris pariunt: At cū venitur ad
cōtradictiones & persecutiones ferēdas
ad extremā paupertatē tolerandā, ad
sanguinis effusionem pro animabus, &
proximis, statim a Deo recedunt, qui a-
liās tamen Sacerdotes erant integre vi-
te, morum laudabilium, & sufficientis li-
teraturę, sed ad hunc vsq; terminum tan-
tū. [M. ssis quidē, (fratres,) est multa,
sed operarij tales, qui velint pōdas diei
portare & estus, sunt pauci; matutinis
horis & vespertinis libenter multi labo-
rabūt; at cū sol radios exerece cepit,
& seruere, hi statim ad otii & quietem
relictō labore confugiunt. Qualis opera-
rius in hac Domini segete erat Paulus; q̄
cum aliās dixisset, sibi sat esse si haberet
victum simpliciter, & quibus operiretur
in hac tñ sola necessitate etiā plerunq;
eguit; qualis egestas ista fuisse putanda
est, si cū abundabat, vix habebat quo
sustentaretur, & operiretur? Quis pos-
set vnquam imaginari, famē, sitim, labo-
res, incommoda, que in Euangelij prædi-
catione pertulit Paulus? cū nec in ma-
xima paupertate positus, a populis qd-
quam petere volebat, nē onerosum eis
redderetur Euangelium. Et nos miserj,
laborare quidē volumus in Vineā Dñi,
sed pro voluntate nostra tantū, quo-
vsque, & quādiu nobis visum fuerit: &
putabimus nos aliquid esse? O quā a
veritate aberramus: qui enim Pauli sp̄-
ritum non habet, & seruire Deo [in la-
bo-

horibus & erumnis, in infamia, & igno-
bilitate; in fame & siti, in nuditate & ca-
lumnijs, non est paratus; huius profectò
imperfectus est partus, & foemineus,
Alia mens, alius animus in nobis requi-
ritur, vt nempe labores omnes tolera-
re simus parati; [in hoc enim (inquit
Apostolus) positi sumus] Euz primi pa-
renti nostræ dixit Deus: [In dolore pa-
ries filios. Et Sacerdos putas, sine dolo-
re, aut vlla molestia, te posse Christum
in te & in lijs parere? tanto cum dolore
& sanguinis effusione, ac morte Chri-
stus patri peperit filios; & tu meliori te
conditione fore putabis, quàm fuerit
Dei filius? Falleris, falleris: [mulier cū
parit tristitiam habet, & dolet; & tu sine
dolore parere nullatenus poteris.

Sed non terreat vos fratres ista dolo-
ris & laboris necessitas, maxima siqui-
dem illi est coniuncta felicitas: si res sen-
su humano intelligimus, miserima pro-
fectò est Sacerdotis vita, dicam .n. cum
Paulo, [quia si in hac vita tantum sumus
sperantes miseres sumus omnibus ho-
minibus: sed alio spiritu sunt, quæcunq;
nobis dicuntur aut præcipiuntur conside-
randa: sic inter Hebræos, qui audito ab
exploratoribus, Gigantes in terra Ca-
naan habitare, murmurauerunt, de Ca-
leb, qui murmur populi compescens, eos
ad perficiendum iter hortabatur, [Do-
minus dixit: seruum meum Caleb, qui
plenus alio spiritu secutus est me, indu-
cam in Terram hanc quam circuiuit; &
semen eius possidebit eam:] non Carnis
igitur spiritu hæc sunt ponderanda, nã
& Petro Dominus perhibuit, quia [Ca-
ro & sanguis non reuelauerat ei, quod
preclare de ipso fuerat confessus. Sacer-
dos ergo spiritu Sacerdotali hæc omnia
apprehendens, hic profectò omnia faci-
liora reperiet, huic omnia dulcescent,
quæ spiritum Sacerdotalem non habenti,
laboriosa, onerosa, grauias, & im-
portabilia viderentur. [deficient (inqt
Isaias) pueri, & laborabunt, & iuuenes
in infirmitate cadent;] hi sunt carnali
tantum spiritui adherentes: [qui autem
sperant in Domino, mutabunt fortitudi-
nem: & quomodo mutabunt? Diuinã
siquidem fortitudine replebuntur, il-
lius inquam qui nostram infirmitatem

assumens, suam nobis fortitudinem cõ-
municauit: [assument pennas sicut Aquilæ,
current, & non laborabunt, ambula-
bunt, & non deficient.] O quàm mira-
biliter tollit laborem, considerare am-
plissimam remunerationem paratam bo-
no Sacerdoti tractandi fideliter mini-
sterium suum, siue in Missarum celebra-
tione, quàm sit Diuinissimum omnium
cooperari Deo in salute Animarum:
hoc profectò efficiet, vt Currant boni
Sacerdotes, & non laborent, vt ambu-
lent, & non deficient, vt parturiant, &
cruciatu vix sentiant. Veniant dolores
Veniant labores, Veniant pericula, pau-
pertates, infamiæ, superanda sint altissi-
morum montium cacumina, ab agnatis
& propria domo longissimè recedendū,
animarum cura in locis pauperrimis &
maximè incommodis suscipienda, nihil
horum refugient, quin potius, vt Chri-
sti seruus Andreas, Cruci iam diu expeti-
tæ obuiam procedent.

Sed accedit, quòd non in futura tantum
vita consolatio nobis est à Domino pro-
posita, sed & inter ipsos labores in præ-
senti maxima mixta sunt gaudia, &
adeo ingentia, vt non sit eis condignus
labor omnis humanus. quis exprimat,
quanta sit illius Animi lætitia, qui vi-
deat se opera sua Animam vnã Chri-
sto recuperasse? posse dicere: hic erat
homo peccator, hic à via aberrauerat,
morti æternæ erat adiudicatus, mille
peccatorum catenis erat obstritus: per
me iam factus est alius homo; ego eum
è Diaboli & Inferni faucibus eripui,
ego Deo restitui; ego Dei imaginem
quam deformat, emundauit? hæc infini-
ta sunt gaudia; nulla humana consolatio
nec potentissimorum Regum, nec di-
tissimorum hominum, nec volupta-
tibus omnibus diffluentium Iuuenum
cum his potest conferri. Gaudeas,
ò Sacerdos, quicumque talis es, in
cælo Angeli super hoc; & suum hoc
gaudium in parte tibi referunt acce-
ptum: sperant illi vacuas eorum sedes
esse per te replendas, & peccato eis il-
latam ruinam, tua opera resarciendam;
& quanta putas solitudine in tui
protectionem omnes sint aduolare
parati, quem Dei cooperatorem esse

Num. 14.

Mai. 41.

Ioan. 16

vident, ac suum (vt ita dixerim) cōsolatorem? hec letitia est, quæ dolores omnes partus facillè tēperat: sicut enim [mulier cum parit tristitiam habet, quæ venit hora eius: cum autem peperit puerum iam non meminit pressuræ propter gaudium, quia natus est homo in Mundum:] sic & huiusmodi Sacerdotes, licet & in se & in alijs Christum parientes laborent, & crucientur, cum tamē iam partum in lucem editum vident, cessant dolores, cessant labores, cessant cruciatus, & iam non meminerūt vltra pressuræ quam habuerunt, quia natus est Christus in ipsis, & eorum opera in alijs.

Neesse hic habeo, dilectissimi fratres, aliquantulum digredi, quæ digredi non erit, narrare quanta fecit Deus nobis, & quàm amplas segetes ac messes proposuit, in quibus, si velimus, laborantes, amplissimos partus edere possumus. Præ manibus, Reuer. Sacerdotes, habemus opportunitatem faciendi opera Heroica, & sacerdotalia; Vicinas habemus (vt scitis) Rhetorum Regiones, quæ nō est quod dicam quàm essent à vero Deo & viuo alienatæ; expugnauerat eas fidei & omnis boni hostis Diabolus, Domus Orationis, Ecclesiæ, Altaria fuerant profanata, dispersa erat Religio Catholica, & in quibusdam solum, ijsq; pauperibus aequaliter asseruabatur; in proximo quoq; modicum etiam fidei lumen quod in istis vigeat, extinguendum videbatur. Fuimus illic ex Obedientia, à Sanctissimo Christi Vicario missi: & statim illis Dominus tam promptam obedientiam, tam magnam dispositionē, & post recessum nostrum tam magnam constantiam in persecucionibus dedit, vt uerè amplissimus sit Diuinæ bonitatis laudandæ Campus. Non erat inter ipsos Sacerdos ullus qui legitimè Sacramenta ministraret, qui pauperibus illis catholicis succurreret, qui eos confirmaret: & statim ipso primo nostro ingressu adeo dociles apparuerunt, vt statim Dei voce per nos audita, plurimi Deo reconciliati fuerint; alij ad Sanctæ matris Ecclesiæ sinum redierint; & demum Sacratissimis Sacramentis refecti, sic in pio proposito fuerint confirmati,

vt admirandum etiam proximis hisce diebus constanti in Religione specimē dederint, cum ab hereticis vltromontanis, quibuscum sunt confederati, nempe à Curienſibus, & alijs, diuersimodè afflicti, tentati, & vexati, vt Seminariū Patrum Iesuitarum illic introductum delerent, liberè & altissima voce profiterentur, paratos se potius arma sumere, & vitam exponere, quàm à concepto spiritus feruore vnquam declinare. Et adeo creuit in ipsis fidei firmitas & constantia, vt certè nostrā frigiditatem cōsiderantes, rubore suffundamur, videntes populos illos barbaros & syluestres, ab omni religione & Vrbanitate alienos, adeo facillè nostris monitis acquiescentes, & tam capaces auxiliorum eis allatorum à paucis quibusdam Sacerdotibus quos illic reliquimus, & post etiam misimus. O felices sacerdotes illos, qui iam se ipsos impendere & superimpendere ceperunt, in tam Deo grato negotio; felicitissimos etiam illos, qui & ipsi [manus suas mittēt ad hęc fortia.] Aperta est via, fratres, ad amplissimos fructus colligendos: iuuate vos ipsos orationibus vestris: qui scit, an Clerus hic fortasse sit futurus instrumentum Diuinæ misericordiæ in copiosissimis illis populis, ad eos dirigendos in viam salutis; sicut olim fuit temporibus beatissimi Patris nostri sancti Ambrosij? Hanc misericordiam parauit omnipotens Deus huic Clero, nisi nobis ipsi defuerimus. Comendo igitur vobis quanto magis possum, & sacrificijs sanctissimis, ac orationibus vestris illud negotium. Hi sunt partus masculi atque perfecti, iuuare has animas. Testificor ipse vobis coram Iesu Christo Domino nostro, quoniam maxima pars calamitatum illius populi venit ex defectu bonorum & legitimorum Sacerdotum. Et si poterimus nos tantis malis mederi, timemus paupertatem? labores? montes? Videbimus Messē tam copiosam paratā, & apud Deo excusatione digni reputabimur, ei cooperari incommodorum metu recusantes? O Sacerdotes fratres? O Oblati in primis, quorum præcipuum institutum est, esse excellentes in omnibus Ecclesiasticis muneribus, ac eminentio

ri

ri quodammodo & perfectiori ea adimplere, ad quæ Clerus omnis tenetur; quãta vobis occasio aperitur: quid igitur agitis? quid moramini, quin clametis omnes ad Dominum; [Ecce nos Domine, mitte nos; Precor Deum optimum, vt ostendat omnibus hic presentibus efficaciter, quã ei sit futura grata omnis hæc opera; & vt multorum corda inflammet, ad hoc, vt sponte soli Deo seruire desiderantes, accedant, & sese ex animo oblatorum numero adscribi efflagitent.

Nos autem quò maior sit huiusmodi Sacerdotum consolatio, Aggregatione hanc eorum qui volunt, in oblatos, differendam putauimus in proximam solennitatem Inuentionis Sanctæ Crucis; quodie, hic pro sua in nos & Clerum nostrum Charitate, adesse dignabitur Illustrissimus & Reuerendissimus Veronensis Antistes, nuper in Sacrum Cardinalium Collegium, virtutum suarum & plurimorum meritorum intuitu aggregatus. Ipse inquam (quem merito oblatorum patre, patronum, & promotorem possumus appellare; cui tam multum debet vestra hæc Congregatio, vt omnes probe notis) eorum qui oblato fieri voluerint, professiones excipiet; aut si minus id facere potuerit, sua certè presentia, solennitatem hanc, & Votorum emissionem exornabit. Curate igitur dilectissimi fratres vt vigilantissimus Pastor, vestrique amatissimus, qui & ipse, certò scio, libentissimè in Rhetos proficisceretur, & à vobis nunquam recederet, nisi Ecclesiæ Dei magis esset proficiuus in Vocatione sua; vt ipse inquam à nobis corpore recedens (est. n. semper animo coniunctissimus) Deo gratias agere cogatur, quòd opus à se promotum, tantis videat incrementis decorari.

Sacratissimus D. N. Papa Gregorius Christi Vicarius, adeo prouinciã hanc Rhetorum magnificat, & tam ex animo illis optat succurri; vt illis quoque concedat, in eas se regiones cõferre, qui alias, vel Cure animarum onere, vel Religiosæ professionis vinculo, à proprijs Ecclesijs & Monasterijs, salua conscientia abesse non possunt. Petunt pauperes illi Christiani maxima cum instantia, hinc

mitti Sacerdotes ipsimet fatentur, maxima ex parte eorum calamitates originè duxisse à scandalis, quæ dederunt Sacerdotes recedentes à nobis, & à fide apostatantes: Ideo etiã multo magis illis debemus; quidquid enim à nobis, qui illis sumus finitimi, peccatum viderunt heretici scelesti, id statim è suggestibus & pulpitis corã misera plebe exaggerarunt; & sic infinitos simplices hoies seduxerunt. An non putatis, ex illis partibus quotidie venire quamplurimos, et in hanc ipsam Ecclesiam, & explorare nostras singulas actiones, quas suis postea referant? de vera scientia hoc ipse noui: & idcirco arbitror profectò nos ex conscientia etiam teneri, reparare magnas illas ruinas, quæ magna ex parte à nobis fuerunt ipsis illatæ.

Verù de regionibus illis à nobis seicis agentes, meminimus etiam fratres, tam multarum plebium in nostra hac Diocesi derelictarum, tot populorum Sacerdotibus destitutorum, tot paruulorum Verbum Dei, & Sacramenta Sanctissima esurientium. Sed noui quid multi dicant: ecquis illuc se conferat, vbi summa est rerum omnium inopia? vbi non nisi prærupti montes, & difficillima loca? vbi diu noctuq; laborandum, & incommoda maxima sustinenda? Et idcirco peribunt igitur fratres, Animæ Christi præciosissimo sanguine redemptæ, vt nos commodi simus? præferitur ergo nostræ delicie animarum salutem? Hoc est, dilectissimi, quod mihi intolerandum videtur, quod ferre nullatenus possum; quòd ad sint nonnulli, quibus cù Ecclesia aliqua proponitur, cui deseruiant; respondent statim, eam sibi commodam non esse, ab agnatis & propinquis nimium distare. Absit, vtinam, ab vniuerso Clericorum cõtu spiritus iste: Hæc sunt opera heroica fratres, hi partus masculi, atque perfecti. Immo quia tales sunt Ecclesiæ hæc, & laboriosæ, ad eas est libentius accedendum, illa siquidem sunt complectenda libentius, quibus maior Dei gloria procuratur.

Sed scitis, quidnam sit quod nos in munere nostro tepidos facit? nil aliud profectò, nisi quòd non consideramus quidnam sint Animæ, quid Infernus, qd

Pa-

Ioan. 16

Paradisus. Quid ergo mirum, si sancti viri Charitate repleti, tam erant animarum acquirendarum zelantes? Quis Gregorij illius magni Rom. Pontificis zelum non admiretur? Hic quadam die, cum aduenientibus nuper negotiatoribus, multa venalia in foro Romanæ Urbis fuissent proposita, multiq; ad emendum vndiq; confluxissent, contigit & Gregorium adhuc Monachum præterire. Qui cernens inter alia, pueros corpore candidos, forma pulcherrimos, vultu venustos, capillorum quoq; nitore perspicuos, esse venales, interrogavit mercatorem, de qua patria illos attulisset. Ille respondit: de Britannia Insula, cuius incolarum omnium facies simili candore fulgescit. Greg. dixit: christiani sunt ijdem Insulani, an adhuc paganis tenentur erroribus implicati? Mercator respondit: non sunt christiani, sed paganis tenentur laqueis irretiti. Tunc Greg. grauius ingemiscens: Heu, proh dolor inquit, quæ splendor facies Princeps tenebrarum nunc possidet, tantaq; frontis species vacuam ab interna Dei gratia mentem gestat. Tunc ad Benedictum Pontificem accedens summis ab illo precibus obtinuit, ad insulam illam ut mitteretur, ad eripiendas è demonis potestate pretiosissimas animas: quod (obtentâ venia) cum pergeret, triduo post ab eodem Pont. Romanam est reuocatus, querentibus Romanis omnibus, & egerrimè ferentibus, quod tantum Dei seruum Romana Vrbe egredi permisset. Verum hæsit Animo illius ardentissimum desiderium animarum iuandarum, & altissimas in eius prectore egit radices: nam & postea ad Pontificatum assumptus, clarissimè ostendit, quantum aias faceret: nam cum pro conuertendis Anglis Saxonibus, quemadmodum in Monachata suo proposuerat, assiduis cogitationum fluctibus vrgeretur; mox ubi Ecclésiæ statu composito, quartum sui Pontificatus annum intrauit, Augustinum cum alijs duobus sui Monasterij Monachis in Britanniam Euangelizandi gratia destinavit. Qui susceptæ peregrinationis post dies aliquot inertis tædio prægrauati, redire domum potius, quam barbaram, feram, incredulamq; gentem, cuius nec linguam intelligerent, adire decreuerunt. Quæ

propter Augustinum socij Romæ remittunt, summum Præsulem deprecantes, ut tam laboriosam, tam incertam, tamq; periculosam peregrinationem sibi nuper impositam remoueret, & ad suos reuerti permitteret. Quorum tamen precibus non modò sanctissimus Gregorius annuere recusauit; quin etiam gratissimis verbis eos ad progrediendum hortatus est, significans quanto insuper ipse desiderio teneretur eorum labori participandi.

Quanto animarum zelo ardebat virgo illa sanctiss. Catherina Senensis; quæ cum inter cetera præcipua dona, hoc quoq; accepisset à Domino, ut & Inferni, & Purgatorij penas, & Cæli gaudia videret, aiarum itidem pulchritudinem; tanto ardore earum sitiebat salutem, ut instar Apostoli Pauli, anathema pro fratribus fieri optaret: sic. n. quidam, eam in ecclasi positam orantem audierunt. Mi Dñe, quonam modo ferre poterò, ut quæ ad imaginem tuam formati sunt, in æternum pereant? Annon in maiorem gloriæ tuæ cumulū cederet, ut salua charitate ego sola perirem, corporisq; mei obiectu aditum ad Inferos obtruerem, omniaq; gehennæ tormenta perferrem, quæ ut tot animarum millia à beatitudinis tuæ consortio excluderentur? Huic autem petitioni (ut ipsa postea Confessario suo reuelauit) Dñs rñlit, nullo modo fieri posse, ut charitati locus apud Inferos esset. Tantam. n. charitatis vim atq; potentiam esse, ut magis ipsa gehennæ flammæ extingueret, quam ab eis ipsa ledi posset. O zelus verè christianis omnibus dignissimus. O si videremus, quid sit è faucibus Inferni animam vnâ liberare, nõ dubito profectò, quin hodie pluri ad nos accederent, qui sese oblatos fieri postulerent: & non modò montes transirent; sed etiam apertissimis & maximis quibuscunq; vitæ periculis sese exponerent, ubi spes aliqua esset, vel vnus etiã aie recuperandæ [Quam speciosi pedes huiusmodi Euangelizantium pacè: quid mirum si sanctiss. hæc Virgo Senensis, quacunq; prædicatorum quispiã transiret, illa statim terram osculabatur, quæ cooperariorum Christi pedes calcassent. Nil Deo est gratius, quam filij sui

Hi fieri nos Coadiutores; nil Christo delectabilius, quam reperire qui secum iugum hoc trahant; nil magis Sanctam matrem Ecclesiam recreat, quam filios suos sic parturientes aspice re: Hi denique Infernum spoliant, demonem prosterunt, peccatum exterminant, Paradisum aperiunt, vacuas celi sedes replent, Angelos letificant, sanctissimam Trinitatem glorificant, & æternas sibi ac immercificabiles coronas preparant.

Et clamat parturiens, & cruciatur ut pariat. Oportet dilectissimi clamare, altissimas voces emittere; & si nos Ecclesie nostre non succurrimus, quis succurret? quis hoc faciet? quisnam populos reformabit? hi sunt exéplaria, hi ministri, hi Duces, hi matres & patres spirituales, quinã Diuinas gratias populis ministrabunt? hi: faciemusne hunc partum tantum? Dei bonitate annuente spero faciemus; & ad hunc finem plura hodie vobis suggeri curabimus. Sed partu iam enixo, cessabante cruciatus atque clamores? Minime quidem, sed noua iterum sollicitudine causa sese offert: lactare oportet, nutrire, & diligenter partum hunc custodire. Mulier illa, de qua in Apocalypsi supra citata verba sunt scripta, quæ clamat parturiens, & cruciatur ut pariat; peperit filium, sed Draco magnus expectabat apertum ore rabidissima fame cruciatus, ut statim partum deglutiret: unde quæ ante partum diuisis doloribus cruciatur, nouos iam etiam enixa partum cogitur dolores sentire. Hoc & mulieres omnes quæ filios pepererunt, verissimum esse non inficiabuntur, magnam ab ipsis necessarium adhiberi diligentiam & sollicitudinem in paruulis filiis nutriendis & custodiendis, ut est tenella ætas illa, mille periculis semper exposita: Quam tamè custodiam, multo maiorem requirit inuisibilis partus, quæ corporeus atque visibilis. O maledicte Draco Diabole, quæ te video ego semper tenellis his partibus vix editis in lucem insidiantem; quam teneris illis animabus delectaris; merito profecto de te cum lachrymis Ieremias dolebat, dicens: repleuit ventrem suum terribilitate mea; tam multos paruulos deuorasti, tam multis infantulis Infer-

nales illos carceres replesti. Hoc ipsum ministri tui, te suggerente fecerunt; sic Pharaon paruulos te instigante demersit. Sic Herodes infantulos innocentes, te suadente necari mandauit: Quoties homo vitam mutare disponit, emendationem maximam deliberat; aggreditur aliquid facere, sed statim partum demon absorbet. Magna profecto custodia vobis adhibenda est, fratres, ne calorem spiritus quem hic concepistis, statim abeuntes amittatis, ne tenellos partus quos protulistis, deuorari permittatis; tum in vobis pium, quo repleti estis affectum perdentes; tum in alijs etiã, quæ parietis bona, statim interire sinentes. Proh dolor, quã multi Parochi, animarum curam gerentes, pariunt in nonnullis Christum, & statim eorum curam omittunt, ac quando maior esset adhibenda custodia & diligentia, satis superque se fecisse existimantes, omnia intermittunt; & quæ isthæc impietas est? nec bestię & animalia bruta hoc faciunt, quæ paruulos suos lactant, fouent, nutriunt, & ab aduersis quiscunq; & rostro, & dentibus, & unguibus, & quibuscunq; possunt rationibus tutantur. Et ubi cura est ac sollicitudo quæ requiritur educando filio nato? & tu tenellum sic deseris? quãdo magis insudasse oportuerat, otio torpescis? quã anima illa est magis flexibilis, ac ad recipienda salutaria monita, & exequenda magis disposita, manus lauas ut auert, nec re ultra in illius ingeris cura? Magna culpa fratres est hæc, magna segnitias, immò magna seuitias; & de qua exactissima animarum sponso erit ratio reddenda. Num vellent hi, si quando in morbum incidunt, sese à Medico deserere, donec perfecte conualescant? & si corporis morbo detenti, tam assiduam sui curam à Medicis exigunt; quid est quæ animas, vix à peccati peste sanatas, infirmas adhuc & debiles deserunt statim? Non dormit, fratres, non dormit deus; sed insidiatur continuo, apertum semper ore paratus est deuorare, quærit semper ad necem partus hos nostros; ideo contraria adhibenda sunt præsidia; continuo quoque nos sollicitudine angere debemus, & quod peperrimus custodire.

Verum non tunc modò cum paruulis adhuc

adhuc est parvis, est adhibenda custodia nam & cum adoleuerit, ac creuerit, adhuc periclitatur; nunquam quando in hac lachrymarum valle degimus, a peccato sumus securi, semper pericula, semper insidie, semper nos hostes circumstant. Insidiatur quidem in primis, ut diximus, teneris & recenter natis partibus, sed nec ob ad adultos & grandiores cessat impetere: nam & Itharaonis crudelitas, paruulorum submersione factiari non potuit, sed vniuersum est populum persequi nunquam desistit, donec Diuina requirente Iustitia, temeritatis suae debitas reddidit poenas. Ideo semper opus est custodia: Ideo Ecclesia sancta semper clamat, & cruciatur, nouas quotidie excogitat, & adhibet diligencias, nouas synodos & Congregationes facit ministros suos indies visitat. Qua etiam de causa, & per nos ipsos, ac Visitatores nostros, vos, & Ecclesias vestras visitabimus: qui enim se tutum existimat, hic in maiori versatur periculo, & qui se putat non egere, hic peius se habet quam ceteri. Sed duo pericula in primis partui huic iam adulto & ferè perfecto sunt valde timenda, Ecclesiasticis praesertim hominibus. Primum est, malignus ille & vrens ventus superbiae: o qualis turbo & tempestas est ista superbia, quae saepe miseris naues, non solum in alto mari, sed in ipso etiam portu, quasi tutiores videbantur, naufragium pati compellit. Est sacerdos aliquis qui literis operam dedit, profecit in studijs, ad predicandum est admodum idoneus, gratia maxima pollet, praesertim in sermone, Confessionibus item audiendis est aptissimus, nouit quanti faciendae sint animae, earum est maximè zelans; non auri cupidus, non libidinibus foedatus, probatae vitae, ac moribus Ecclesiastico homine dignis praeditus: sed miser in tali se statu positum videns, suo ipso lumine incipit excecari ceteros; se indoctiores contemnit, miserandos quosdam senes, quibus adiumenta ad proficiendum in studijs defuerunt, quibus tamen ipse abundauit, negligit, se ceteris praefert, de se multum praesumat, se suamque iactat: Miser & infelix, repente omnium simul iacturam facit: sufflat ventus superbiae, & dona illa omnia ac virtutes quibus hic elucebat, facit arefcere.

O incaute iuuenis, tantam tibi misericordiam contulit Deus, ut in haec tempora incideres, ut in his delicijs enutrireris, ut tantas haberes studendi commoditates; & ideo superbis? Deprime quia potius te infra alios, ac cum omni subiectione & humilitate Deo gratias age, qui non fecit taliter ceteris sacerdotibus; qui si multo minora & pauciora adiumenta habuissent, profecissent certè multo magis quam tu. Absit ab hoc Clero literae superbiae: absit ab his sacerdotibus scientia omnis quae inflat; minor potius in his scientia reperiat, sed maior humilitas: est enim periculum hoc maximè, in portu in scopulum hunc elationis impingendi, & naufragandi, ac bona omnia maximo parta labore, summo cum dolore & rubore amittendi.

Quid verò alter superbit, qui in dignitate Ecclesiastica sit constitutus, quod multis animabus praestet? humilietur hic potius, omnium enim illarum animarum est seruus, & quod plures eius fidei & curae committuntur, eo pluribus tenetur seruire; Vnde & Rom. Pontifex totius Ecclesiae curam gerens, merito non seruus simpliciter, sed seruorum seruus nuncupatur.

Superbit etiam alter, quia se plura scire cognouit, ac in literis valde profectum: sed quid hic habet quod non acceperit? Si autem acceperit, quid gloriatur quasi non acceperit?

Sed non desunt, qui cum opus aliquod egregium & heroicum se fecisse animaduertunt, ob id superbiunt: Absit, Absit, fratres mei, hic spiritus ab omnibus vobis. Petrus tota nocte piscando nihil ceperat, sed mane precipiente Domino, retia laxans, impleuit, & plurimos pisces attraxit in terram; num ob id superbiuit; Immo verò magis est humiliatus, & ad Iesum conuersus: [exi (inquit) a me Domine quia homo peccator ego sum. Sic, o Sacerdos; esto, tu mille animas Christo lucratus fueris; esto, retia impleueris: humiliare tamen semper ex hoc magis, dicens: O Deus meus, & quis ego sum, per quem tu tanta operari digneris? Infelicissimus ego vermiculus, ergo tantorum operum instrumentum esse vllatenus merui? Absit, absit hoc de

me cogitare, nihil hic meum agnosco, sed totum est tuum; mea solum sunt peccata, & infirmitates: quidquid verò per me fit boni, id totum [descendit à patre luminum, boni totius auctore. Et verè quò magis quis Deo appropinquet, eò erit humilior: quia quò magis accedimus ad lumen solis, eò magis videmus minimas etiam quaslibet sordes quæ prius latuerant. Sic & sacerdos, quò frequentius celebrat, cum Deo magis vniatur; æquum est etiam vt intellectus oculis illustretur, & imperfectum suum agnoscat, ac videat. Hoc sancti omnes fecerunt: sic Abraham apparente sibi Domino, & loquente, non ob id est in superbiam elatus, sed magis humiliatus: [loquitur (inquit) ad Dominum meum, cum sim pulvis & cinis.

Aliud periculum quoque imminet a dulto partui, quod tantò est maius, quãtò minus estimatur, atque cognoscitur; nempe Remissio feruoris in operibus Dei. Videbitur fortè vobis hoc paruum sed mihi credite est maximum. non hic iam de tepidis loquor, de quibus dicitur: [dicis quia diues es, & nullius eges; & quibus Dominus exprobat:] Vt nam calidus, aut frigidus esses, sed quia tepidus es, incipiam te euomere ex ore meo. Sed de ijs loquor qui pfecti sunt, & proeecti in via Domini, consummati in puritate vite, & in heroicis omnibus virtutum generibus, his inquam maxime cauenda est hæc, licet exigua & modica feruoris & primi caloris remissio: breui enim tempore, hoc omnimodam potest ruinam adducere, & vt bona cuncta perdantur, efficere.

Nolite fratres credere hoc mihi; sed Spiritui sancto credite per Ioannem dicenti: [Et Angelo Ephesi Eccl. sic scribè. Hæc dicit qui tenet septem stellas in dextera sua, qui ambulat in medio septem candelabrorum aureorum: Scio opera tua, & laborem, & patientiam tuam; & qui non potes sustinere malos, & tentasti eos qui se dicunt Apostolos esse, & non sunt, & inuenisti eos mendaces, & patientiam habes, & sustinisti propter nomen meum, & non defecisti: sed habeo auersum te pauca. Magnum profectò, fratres Episcopum

hunc esse oportuit, qui tot à Deo laudes acceperit, cuius tot fuerint enumeratæ virtutes; sed quid aduersum hunc Dominus habet? [quod (inquit) charitatem tuam primam reliquisti.] non peccauerat hic mortaliter, sed solum primum feruorem aliquantulum remiserat.

[sunt enim nonnulli qui paulisper per augmenta temporum, patiuntur detrimenta virtutum.] Quid ergo huic timendum est? audite: [Memor esto itaque vnde excideris, & age pœnitentiã, & prima opera fac: sin autem vento tibi citò, & mouebo candelabrum tuum de loco suo, nisi pœnitentiã egeris;] id est auferam tibi virtutes & dona, ad quæ postea nunquam reuertaris, sed tenebrosus, ignobilis, & vilis remaneas. Cogitet quilibet, dilectissimi, feruorem què olim habuit, quò cœpit seruire Deo, & cum recuperare procuret, ac prima opera faciat: hæc est enim regula perfectionis spiritualis, promouere scilicet operã Dei, eo spiritu, quo inchoata fuerunt. Nemo quantumuis profecerit, sibi ipsi confidat; sed semper timidi permaneamus: nemo licet pepererit, & partim educauerit, ac grandiore effecerit, putet tamen ideo perire non posse; nam & qui sanctissimi videbantur, turpissimè quandoque ceciderunt, & qui seipos sibi brachium posuerant, miserè corruerunt. Innumera hic possem in medium exempla proferre, sed vnicum tantum adducens finem faciam, quo & doceamur nobis non fidere, & cum peccauerimus, pœnitentiã peccatum delere. Genebaldus Monachus, post verò à sanctis Remigio Rhemensis Archiepiscopo Episcopus Laudunensis dedicatus, relicta coniuge, nepte ipsius B. Remigij. Hic plusquam necesse fuerat, de antea cta vita, & gradus sublimitate confidès, cum debuisset cogitare; quia nec Dauid sanctior, nec Salomone sapietior esset, quàm mulierum delinimētis periclitati sunt; incautè suã vxorè quã reliquerat, mutauit in sororè, & quasi p instructione saluari, frequētius se visitari permisit, oblitus scripturæ dicētis: [lapides excauatur aqua, & alluione terra cõsumitur. Vnde cõtingit, vt crebrè visitationes, & blanda ac frequentia mulieris colloquia, Cor Ep̃i ad

Gregor. 19.
mora.

ad luxuriam incitarent: nec verò hic cõstitit res, sed ardor luxurię in flammam erupit, & ex ea q̄ olim vxor sua fuerat, filiũ cõcepit: cui totus confusus Genebaldus, latronis nomen imponi voluit. Sed q̄ malè cautũ suscepit cõsiliũ: nimium. n. honori suo volens consulere, p̄cipit mueri, nè à sui visitatione desisteret, ne qua populis tam subitã auersione vidẽtibus suspicio eius, quod latebat hoĩes, sed non Deũ, peccati oriretur: Vnde iterum miser in peccatũ cecidit, & nata est ei filia, cui Vulpeculæ nomen imposuit. Tãdẽ aspiciente ipsum, eo qui Petrum aspexerat & ad amarissimas lachrymas impulerat, agnouit & defleuit peccatũ suũ Genebaldus, & tactus cordis dolore grauissimo, Remigiũ orauit, vt ad se quã primũ accederet. Cui, cum venisset, in se creto cubiculo cum lachrymis & contritione maxima aĩe suæ plagam aperuit, stolam ei reddere volens, ac sese Episcopatu priuare. Cum verò diuti⁹ ambo fleuissent: cepit tũ illum S. Remigius consolari, nè de diuina misericordia desperaret, sed pœnitentia peccatũ delere studeret. Tum in pœnitentiam eum reclusit in mansiuncula facta ad modũ sepulcri per 7. annos, illic vt pœniteret, panẽ suum cum cinere, & lachrymis sumens. Vbi in continuo fletu, & orõnibus, tandem 7. anno, in vigilia ferię quintæ in Cœna Domini, cum in oratione pernoctaret, & seipsũ desleret; quodd̄ is qui ad hoc ordinatus fuerat, vt die illo pœnitentes Deo reconciliaret, ipse suis criminibus exigentibus, nec inter pœnitentes in Ecclesia mereretur consistere: Apparuit illi Angelus Dñi, nuncians ei remissum esse peccatum, & fores aperiens, saluo sigillo quod apposuerat foribus Archiepiscopus, & eum egredi mandans. Sed recusauit egredi Genebaldus, donec Remigius qui eũ incluserat, abire p̄ciperet: insuper addens, q̄ nec si Domin⁹ Iesus ad ipsam accessisset, inde esset egressus, donec Remigium vidisset, quod est, monitus ab Angelo Remigius accessit, & maximo cũ gaudio pristinæ illum restituit administrationi, q̄ etiã postea sanctissimã vitam duxit. Quid vobis videtur fratres de huiusmodi viro? d̄ quã multa hinc discere potestis. Sed discite,

discite; nunquã de vobis ipsis nimis credere, discite q̄ periculosa sit mulierũ cohabitatio, etiã agnatarum, & consanguinearum: discite, quã periculosum sit peccati initia non tollere, sed in ijs persistere; discite, quã integrè sit vobis, Episcopis vestris & P̄latis obediendũ; plorate demum aliquando & vos ipsos deflete, qui ad reconciliãdos alios Deo & iustificandos ordinati, plerumq; Deo ipsi, peccatis vestris id efficientibus, estis exosi.

Faxit Deus opt. max. dilectissimi fratres, literis ferreis hæc quæ hodie diximus scribantur in cordibus nostris, vt nunquam nostris animis excidant; sed semper cum timore & tremore solliciti pariamus in nobis, & in subditis nobis, ac conseruemus Dominum Iesum: Cui sit honor & gloria per infinita sæcula. Amen.

CONCIO IIII.

Ad Clerum in Synodo Diocesana. XI.

CLAMAT parturiens, & cruciatur vt pariat. Adhuc pergit, dilectissimi fratres & filij, sancta mater Ecclesia in suo illo intensissimo affectu, in doloribus suis & cruciatibus, in accenso illo & ardenti desiderio parturiendi & enutriendi Christum in cordibus nostris, & filiorum suorum. Idcirco, adhuc clamat, adhuc voces in cœlum emittit, & meritò quidem; Tam enim animaduertere potuistis ex ijs q̄ hætenus superioribus diebus diximus, quot habet contradictiones suũ hoc desiderium: innumera sunt quæ conceptum impediunt; non desunt, quæ licet concipiat, partui obtent nè in lucem prodeat; partui verò iam enixo quã multa insidiatur: pericula sunt à partu, & ab ytero, & à conceptu. q̄ si enutrierit filios, periculum maximum adhuc est, nè aut eos tenellos serpens deglutiat, aut miserè pereant. Quid ni clamet igitur? quidni